

Yahudilik Hristiyanlık ve İslam'da Kürtaj Abortion in Judaism, Christianity and Islam

Aynur ERYİĞİT BADER

Dinler Tarihi alanında Doktor, Emekli Öğretmen, aynurbadereryigit@icloud.com

Makale Bilgisi/Article Info:

Geliş/Received: 18.04.2019 Düzeltme/Revised: 10.06.2019 Kabul/Accepted: 11.06.2019

Öz:

Kürtaj istenmeyen bir hamileliğin vaktinden önce bitirilmesidir. O, aslında tıbbi ya da cerrahi bir uygulamadır. Kürtaj çok eski zamanlardan beri uygulanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü raporuna göre 2010 ve 2014 yılları arasında dünyadaki gebeliklerin hemen hemen %25'i kürtaj ile bitirilmiştir. Buna göre her yıl 56 milyon kişi kürtaj yaptırmıştır. Kürtaj yaptırmamanın farklı sebepleri vardır. Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'ın kutsal kitaplarında gebelikten korunma ve kürtajla ilgili açık bir ifade bulunmamaktadır. Ancak bu üç dine de çocuk çok önemlidir ve o, yaratıcıdan sunulan bir hediyedir. Buna göre kürtaj Allah'ın hediyesini reddetmek demektir. Bu sebeple kürtaj bu üç dine göre şiddet ve cinayettir. Her üç dine mensup teologlar tarafından anne sağlığını tehlikeye düşüren bir durum olduğunda kürtajın yapılabileceği belirtilmektedir. Anormal ve gayri meşru ceninin kürtajı konusunda Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'da farklı bakış açıları bulunmaktadır. Bazıları bu durumda kürtajın mümkün olduğunu söylerken bazıları mümkün olmadığını söylemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kürtaj, Hamilelik, Yahudilik, Hristiyanlık, İslam.

GİRİŞ

Dini inançların insan hayatındaki etkisi bilinen bir gerçektir. Bu sebeple inanan insanların çoğu, hayatlarında alacakları kararlarda inançları doğrultusundaki helal-haram dairesi içerisinde hareket etmeye çalışmaktadırlar. Nitekim yapılan araştırmalara göre kürtaj, inancı güçlü olan kadınlar arasında daha az görülmektedir. Bizim kürtajı çalışmamızdaki amaç, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam dinlerinin bu konuya bakış açısının nasıl olduğu konusunda elimizden geldiğince bilgilendirme yapabilmek; bunun neticesinde de kişilerin kürtajı değerlendirmelerine bir nebze de olsa katkı sağlamaya çalışmaktır.

Konumuzu dini açıdan ele almadan önce daha iyi anlaşılabilmesi için kürtaj hakkında genel bilgi vereceğiz.

Kürtaj

Kürtaj, lügatlerde gelişimini ve süresini tamamlamamış olan embriyon /fetüsün anne, doktor ya da bir başkası tarafından rahim dışına atılmasıdır. Daha veciz bir ifadeyle kürtaj; istenmeyen bir gebeliğin zamanından önce sonlandırılması demektir. Kürtaj, Fransızca curtage kelimesinden gelmekte olup Arapça ichad (إجهاض) – klasik fıkıh kitaplarında iskât-ı cenin-, İngilizce olarak ise abortion kelimeleri ile ifade edilmektedir.

Kürtaj çok eski zamanlardan beri doğumu önleyici bir tedbir olarak uygulanmış gelmiştir. Çin’de MÖ. 2700 yılına ait tıp ile ilgili metinlerde kürtaj tekniklerinden bahsedilmektedir. Tarihte önem arz eden Asur ve Hammurabi kanunlarında kürtajla ilgili cezalar yer almaktadır. Yine Sokrat’tan (MÖ. IV. yy) bu yana yapılan hekim yeminlerinde/Hipokrat yemini “Benden istenirse de kimseye öldürücü bir ilaç, kadına da yavrusunun düşmesine sebep olacak ilacı içirmeyeceğime, bu konuda kimseye yol göstermeyeceğime...” şeklinde bir cümle yer almaktadır. Ancak Aristo, sakat doğma ihtimali olan çocukların bir an önce düşürülmesini tavsiye etmektedir (Tüfekçi, 2013: 128). Hatta Ekvator bölgesinde yaşayan bazı yerli geleneklerde kürtaj, günahtan korunmada bir yol olarak kabul edilmiştir (Gündüz, 2012: 18).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2008 yılı verilerine göre, dünyada her yıl 210 milyon hamilelik olmuş, bunlardan 133 milyonu doğum ile sonuçlanmıştır. 210 milyon hamileliğin %15’i kendiliğinden düşerek, %22’si ise isteyerek sonlandırılmıştır. 2010-2014 yılları arasında ise dünyadaki hamileliklerin %25’i kürtaj ile bitirilmiştir. Buna göre her yıl yaklaşık olarak 56 milyon kişi kürtaj yaptırmıştır. Bunların da pek çoğu güvenli olmayan sağlıksız ortamlarda gerçekleştirilmiştir. Bunun neticesinde pek çok kadın hayatını yitirmiş birçoğu da enfeksiyon kaparak farklı hastalıklara yakalanmıştır (Balbaba, 2016: 74; Can, 2015: 82; Harman, 1993: 8/563; Soycan, 2012: 14).

İslam ülkeleri arasında kürtaj en fazla Tacikistan, Türkmenistan ve Kazakistan gibi Orta Asya ülkelerinde yaygındır. Yine Müslümanların yoğun olduğu Pakistan ve Endonezya’da günde ortalama 2500 ile 5400 kadar kadın kürtaj olmaktadır. Pakistan’da her beş hamilelikten biri kürtaj ile sonlandırılmaktadır. Bu da yılda 890 bin kürtaj olayına denk gelmektedir. Orta Doğu ve Kuzey Afrika’da her on kadından biri, İran’da ise her gün bir kadın kürtaj olmaktadır (Balbaba, 2016: 74).

Türkiye’de kürtaj 1923-1965 tarihleri arasında nüfus azlığı nedeniyle kesin olarak yasaklanmış, 1963-1983 tarihleri arasında bazı tıbbi sebeplerle ‘yapılabilir’ şeklinde kürtaj yasağı esnetilmiş, 1983’ten sonra kabul edilen kanunla kürtaj için normal hamileliklerde eşinin izni olmak şartıyla 10 haftaya kadar izin verilmiştir. Daha sonra 2002 yılında Türk Medeni Kanunu ve Türk Ceza Kanunu’nda yapılan bazı değişikliklerle eşten izin alma şartı kaldırılarak 10 haftaya kadar olan zaman diliminde yapılacak kürtaj kararı tamamen kadına bırakılmıştır.¹ Tecavüz sonucu oluşan hamileliklerde ise bu süre 20 haftaya kadar uzatılmıştır. Böylece hem anneye bedeni üzerinde tasarruf hakkı yapma, hem de anne karnındaki fetüse yaşama hakkı verilmeye çalışılmıştır (Can, 2015: 102; Balbaba, 2016: 74; Tüfekçi, 2013: 131; Cavlin, Tezcan ve Ergöçmen, 2012: 55)

Yapılan araştırmalara göre Türkiye’de kürtaj yaptıran kadınların oranı 1983’te %12,1; 2008’de %10; 2013’de ise %4,7 civarındadır. Buna göre kürtaj yaptıran oranları giderek düşüş göstermektedir (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015: 154).² Biz bu düşüşün ailelerin giderek az çocuk sahibi olmayı isteme ve bunun için de çocuk yapmayı önleyici tedbirleri almada daha bilinçli hale gelmesinden kaynaklandığı kanaatini taşımaktayız.

Günümüzde kürtaj kadının hürriyet alanı içerisinde mi, ya da tamamen başka bir varlığın hakkını elinden almak mı sorusu tartışılmaktadır. ABD, İngiltere, Almanya, Fransa gibi pek çok ülkede kürtaj konusunda yapılan yasal düzenlemelerle hamileliğin bir dönemine kadar anne tercihi, o dönemden sonra ise ceninin yaşama hakkı olarak görülmektedir (Can, 2015: 82).³

Kürtaj yaptıranın farklı sebepleri bulunmaktadır.

Kürtaj Yaptırmanın Sebepleri

Cinsiyet Ayrımı; Çoğu aile erkek çocuk istemektedir, hatta bu ailelerden bazıları çocuğun cinsiyeti arzuladıkları gibi olmadığında kürtaj yaptırmayı tercih etmektedirler.

¹ Karara rağmen bazı sağlık kuruluşlarında kürtaj yaptıran ile ilgili sıkıntılar yaşandığı bilinmektedir.

² Bu rakamlar, resmîyete yansıyan kürtaj olaylarıdır. Bunların yanı sıra resmîyete yansımayan özellikle kırsal kesimlerde ilkel yöntemlerle yapılan düşük olayları da bulunmaktadır.

³ Bu konuda ayrıca bk. “Avrupa’da Kürtaj” (3 Mayıs 2018), erişim: 29 Mart 2019, <https://tr.euronews.com>.

Çocuk Adedi; Bazı aileler sahip oldukları çocuk adedinin yeterli olup daha fazlasının gereksiz olduğunu düşünerek kürtaj yoluna başvurumaktadırlar. Türkiye’de tercih edilen çocuk sayısı önceleri 4 iken bu sayı günümüzde daha ziyade 2 olmuştur (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015: 160).

Ekonomik Durum; Bazı aileler gelir seviyelerinin yetersizliğinden yakınlıkla yeni bir çocuğun külfetini kaldıramayacakları fikriyle kürtaja başvurabilmektedirler.

Kadının Çalışması; Çalışan kadınlardan bazıları hamilelikte çocuğa yeterince vakit ayıramayacağı, işini aksatabileceği, işini ve çocuğu ile ilgilenmeyi birlikte yürütemeyeceği gibi sebeplerle kürtaj tercihinde bulunabilmektedirler.

Yaşam Tarzının Bozulması; Bazı aileler çocuğun özel yaşam tarzlarını bozacağı, sosyal hayatlarını aksatacağı, bakımının zorluğu gibi sebeplerle hamileliği önleyici bazı tedbirler almaktadırlar. Alınan tedbirlere rağmen meydana gelen hamileliklerde kürtaj yoluna başvurabilmektedirler.

Kadının Estetik Düşünlüğü; Kadınlar bazen hamilelikle fiziki şeklinin bozulacağı ya da hamilelik süresi boyunca istediği tarzda giyinemeyeceği gibi sebeplerle -nadir de olsa- kürtaj yaptırabilmektedirler.

Bunlardan başka aile planlaması kampanyaları, evlilik dışı ilişkilere hoşgörölü yaklaşım, terk edilme, dul kalma ve tecavüz sonucu hamilelikler de kürtaja yönelmenin sebepleri arasında yer almaktadır (Necimi, 1432 / 2011: 21-2).

Dünyanın her yerinde hem kadınlar -genellikle kadınlara olmakla birlikte- hem de erkekler cinsel saldırılara maruz kalmaktadırlar. Türkiye’de 1999 yılında Adli Tıp Kurumunun açıkladığı verilere göre cinsel tacize maruz kalanların %63,3 kadınlar, %31,7 sini ise erkekler oluşturmaktadır (Can, 2015: 100). 2005 yılı Adalet Bakanlığının verilerine göre ülkemizde cebren ırza geçme davası 21.556, mağdur sayısı ise 23.643’tür. Bu tecavüzlerde pek çok kadın hamile kalmaktadır (Balbaba, 2016: 79). İstenmeyen bu hamilelikler de çoğunlukla kürtaj ile sonlandırılmaktadır.

Kürtajı daha iyi anlayabilmek için hamileliğin gelişimi aşamalarını bilmemizde fayda bulunmaktadır.

Tıbbi Açıdan Hamileliğin Gelişimi

Hamilelik diye nitelendirdiğimiz anne karnındaki oluşum, tıpta aşamalarına göre; zigot / embriyon, fetüs / cenin gibi farklı kelimelerle isimlendirilmektedir. Prenatal denilen doğum öncesi hamilelik süresi dokuz ay on gündür ve bu dönem genel olarak üç evre olarak değerlendirilmektedir:

1. Döllenme dönemi, döllenmeden itibaren ikinci haftanın sonuna kadardır. Bu dönemde canlı birer hücre olan erkek spermi ile kadın yumurtasının birleşmesi sonucu döllenme olmaktadır. Döllenmeden itibaren biyolojik olarak farklı bir insan yaşamı başlamış bulunmaktadır. Döllenmiş hücre/zigot bölünerek hızlı bir şekilde çoğalır ve döl yatağına ulaşarak rahim duvarına yapışır. Bu tutunmada çocuğun

cinsiyeti, fiziki görünümü, saç rengi - göz rengi, vücut yapısı, yetenekleri ve karakteri belirlenmektedir.

2. Embriyo dönemi, üçüncü haftadan sekizinci haftanın sonuna kadardır. Bu dönemde kulaklar, kol ve bacakların çıkacağı yerler belirginleşir. Parmaklar, dudaklar, burun delikleri ve gözler belirmeye başlar. Dördüncü haftanın başından itibaren embriyonun kalbi atmaya başlar. Bu dönemde organların şekillenmesi fiilen tamamlanır ve organizma insan şeklini alır. Bundan sonra değişecek olan sadece dış görünümü olmaktadır. Bu durumda insanın ilk dış görünümünün döllenen canlı yumurta hücresi olduğu söylenebilir.

3. Fetal dönem, üçüncü aydan/dokuzuncu haftadan doğuma kadar olan süredir. Bu dönemde fetüsün hızla büyümesi, gelişmesi tamamlanır ve hem dış uyarıcılara karşı tepkide bulunmaya hem de kendi kendine hareket etmeye başlar (TC Milli Eğitim Bakanlığı Sağlık Hizmetleri, 2012: 5,28,39-47).

Halk arasında anne karnındaki embriyonun / fetüsün durumu, ağaç dalındaki olgunlaşmamış meyveye benzetilmektedir. Nasıl ki olgunlaşmamış bir meyveyi koparmak zor ise anne karnındaki de bazı hormonlar vasıtasıyla anneye yapışık durumdadır.⁴ Bu sebeple onun vaktinden önce alınması, anneden koparılması çok zor olmaktadır. Normal olarak vakti gelince tıpkı meyvenin koparılması ya da ağaçtan düşmesi gibi fetüs de kendiliğinden gelmekte ya da yardım yolu ile alınmaktadır.

Embriyonun / fetüsün geliştiği ortama Yahudilik ve Hristiyanlık kutsal kitaplarında orijinal ifadesiyle İbranice raham (Tekvin 43/14, 49/25; İşaya, 63/7),⁵ Kur'an'da ise Arapça olarak rahim (Hac 22/5) denilmektedir. Raham ve Rahim kelimeleri şefkat, merhamet anlamına gelmektedir. Bu da anne karnındaki daim şefkatli olunması, kürtaja ise yaklaşılmaması gerektiği tarzında yorumlanabilir.

Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam başta olmak üzere bütün dinlerde; insanın yaşam hakkı ve neslin devamı korunması gereken şeylerdendir.⁶ Kürtaj hem canlının hayat hakkını tanımama hem de neslin devamını engelleme olarak değerlendirilebilmektedir. Bu sebeple kürtaj tarihi süreç içerisinde sürekli uygulanmakla birlikte dini, hukuki ve ahlaki yönü her daim tartışılmıştır. Bu tartışmaların odak noktası embriyonun ya da fetüsün ne zamandan itibaren canlandığı, hayat sahibi bir varlık olarak kabul edilmesidir.

Yahudilikte Kürtaj

Yahudilik'te insan, Rabb'in kendi suretinde yarattığı çok önemli bir varlık olarak kabul edilmektedir (Tekvin 1/26-28). Yahudiliğin temelini oluşturan 10 emir

⁴ Yukarıda hamilelik dönemlerinde bu durum belirtilmektedir.

⁵ Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bk. *Hebrew and Jewish Attitudes to Abortion and Infanticide*, The World Internet Bible College, erişim: 12 Aralık 2018, www.internetbiblecollege.net.

⁶ Gelecek bölümlerde bunlarla ilgili bilgi verilecektir.

ve evrensel olarak kabul ettikleri “Nuh Prensipleri” içerisinde cana kıymamak yer almaktadır (Çıkış 20/13). Bundan başka, kutsal kitaplarının pek çok yerinde suçsuz ve günahsızların öldürülmemesi emredilmektedir (Tekvin 9/6; Çıkış 23/7; Süleyman’ın Meselleri 6/17).

Yahudi Kutsal Kitabı Tanah’da kürtaj ile ilgili açık bir bilgi bulunmamakla birlikte anne karnındaki embriyon – fetüse ve anneye zarar verme durumunda uygulanması gereken ceza ile ilgili ifadeler yer almaktadır (Çıkış 21/22-25). Yahudi din adamları insan hayatının önemiyle birlikte Tanah’da yer alan bu ifadeleri yorumlamaya çalışmışlar ve ona göre kürtajla ilgili genel olarak iki farklı yaklaşımda bulunmuşlardır.

Birinci yaklaşıma göre, fetüs normal bir insan olarak görülüp onun hayatına son vermek, bir insanı öldürmekle eş değer olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda kürtajın karşılığı olan cezanın da aynen adam öldürmede olduğu gibi ölüm olması gerektiği yönünde kanaat belirtilmiştir. Bu kanaati paylaşan Yahudi din adamları, Nuh’un torunlarından birinin fetüsün ölümüne sebebiyet vermesinden dolayı öldürüldüğü yönündeki bilgiyi delil olarak sunmaktadırlar (Davidson, “ Sanhedrin, 57b). Bu şekilde fetüsün ölümü insan ölümü ile ilişkilendirilerek kürtaj yapanlara çok ağır bir suçlama yöneltilmektedir. Bu suçlama ile psikolojik yönden etki altında bırakılan insanların kürtaja yaklaşmamalarını sağlamak muhtemel gözükmektedir.

Daha ziyade hâkim olan ikinci görüşe göre ise anne karnındaki fetüsün başı dışarı çıkmadıkça normal bir insan olarak kabul edilmemekle birlikte embriyon - fetüs potansiyel bir insan olarak değerlendirilmektedir. Bu görüşü paylaşan din adamları bu durumda kürtajın karşılığı olan cezanın insan öldürmek değil de maddi tazminat olması gerektiği yönünde kanaat belirtmektedirler. Bununla birlikte cenin bir kişi olacak şekilde gelişmekte olduğundan ona zarar verilmemesi, hayatına son verilmemesi ve korunması gerekmektedir (Beleich, 1971-1977, XV, 3b: 8).

Yahudilere göre anne karnındaki hayat hamile kalma ile rahimde⁷ başlamakta ve bu hayat ta anne karnında iken Rab tarafından kutsanmaktadır. “*Ana karnında sana şekil vermeden önce seni tanıdım ve sen doğmadan önce seni takdis ettim ve seni milletlere peygamber ettim.*” (Yeremya 1/5)⁸ Bu sebeple onun dünyaya gelmesi engellenmemelidir.

Tanah’ın anlatımıyla anne karnında hayatı başlayan ve kutsanan varlık, burada şekillenmektedir.

Mezmurlar, 139/13-16

“Böbreklerimi sen teşkil ettin,

⁷ Diğer taraftan çocuğun barındığı yer olan rahim, İbranice raham olarak telaffuz edilir, şefkat, merhamet anlamlarına gelmektedir ve bu şekilde Yahudi kutsal kitaplarında kullanılmıştır. (Bk. Tekvin 43/14, 49/25; İşaya, 63/7).

⁸ Benzeri başka ifade de bulunmaktadır. (Bk. Mezmurlar 127/3).

*Anam karnından beni ördün.
Sana şükreylerim,
Çünkü heybetli ve şaşılacak surette yaratılmışım.
İşlerin aciptir,
Ve canım bunu pek iyi bilir.
Gizli yerde yaratıldığım zaman,
Dünyanın derin yerlerinde şaşılacak surette kurulduğum zaman,
Bedenim sana gizli değildi.
Gözlerin beni, cenin iken gördü.
Ve daha onlardan hiçbiri yokken,
Benim için tayin olunan günlerin hepsi,
Senin kitabında yazılmışlardır.”*

Böylece anne karnındaki embriyon - fetüsün oluşumu duygusal bir şekilde anlatılarak başta anne olmak üzere insanların ona karşı sevgi hissetmesi sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra onun Rab ile konuşması aktarılarak kürtaja karşı başta anne olmak üzere insanların üzerinde duygusal etki yaratılabilmektedir.

Yahudilik'te çocuk Rabb'dan sunulan bir mükâfattır (Mezmurlar 127/3). Kürtaj ise hem sunulan bu mükâfatı reddetmek hem de potansiyel bir hayatı bitirerek çoğalmayı engellemektedir. “Siz semereli olun, çoğalın, yeryüzünde türeyin ve onda çoğalın.” (Tekvin 9/6). Yahudi kutsal kitaplarında evlenmek ve neslin çoğalması için çocuk doğurmaya çok önem verilmiştir. Nihayet İsrail Devleti kanunlarına göre çocuk düşürmenin cezası hapis olarak belirtilmektedir (Gündüz, 2012: 17; Tüfekçi, 2013: 129).

Kürtajın önlenememesi din adamlarını kutsal metinler üzerinde pek çok kez çalışmalar yapmaya zorlamıştır. Bu çalışmalar neticesinde kürtaj yasağının hamileliğin hangi aşamasında başladığı konusunda farklı embriyon ve fetüsle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Bu değerlendirmelerde varılan kanaatlerden biri, hamileliğin ilk 40 gün içerisinde kürtajın yapılabileceği ve bunun için bir ceza uygulanmayacağıdır; zira bu süre zarfında embriyonun safi su olduğu, yeterli gelişmediği ve belirli bir özellik kazanmadığı düşünülmektedir. Tora yorumcusu Nahmanides (1194-1270)⁹ ve Rabbi Unterman (1886-1976)¹⁰, -evrensel kabul ettikleri Nuh Prensiplerine göre- böyle bir uygulamanın olabileceği görüşünü

⁹ Asıl adı Moşe ben Nachmandır (1194-1270), kısaca Ramban olarak ta bilinir. O bir haham, filozof ve aynı zamanda doktordur. Katalonya'da doğmuş, Akka'da ölmüştür. Erişim: 24.Ocak.2019, (<https://en.m.wikipedia.org>)

¹⁰ Asıl adı İsser Yahuda Unterman'dır (1886-1976). Belarus'da doğmuş, Kudüs'te ölmüştür. Erişim: 24.Ocak.2019, (<https://en.m.wikipedia.org>)

paylaşanlardandır. Nitekim hamileliğin ilk 40 günü içerisinde kendiliğinden oluşan düşük olaylarından sonra kadın, normal şartlarda doğum yapanların aksine temiz kabul edilmektedir.¹¹

Yahudilik'te hayatla ölüm arası bir seçim yapılması gerektiğinde mutlak olarak hayat seçilmelidir. Bu sebeple embriyon ya da fetüsün hayatını korumak ve kurtarmak için Şabat / Cumartesi gününün ihlaline dahi izin verilmektedir; zira asıl olan hayatı sonlandırmak değil devam ettirmektir (Tesniye 30/19). Yahudilik'te hayata verilen öneme binaen zina ve ensest gibi ilişkiler neticesi oluşan hamileliklerde de hâkim olan görüş kürtajın uygun olmadığıdır. Bu tür ilişkiler neticesinde oluşan embriyon ile yasal evliliklerden oluşan arasında bir fark olmadığı düşünülmektedir (Beleich, 1971-1977: 69). Öte taraftan babanın ya da annenin işlediği günahın dolaylı bu çocukların hayatı sonlandırılmamalıdır. Onların hayatının sonlandırılması, suçlu değil de masum olanın cezalandırılması, asıl suçluların ise serbest kalması demektir. Bu da Rabb'in adil bir yargıç olduğu hükmüne ters düşmektedir (Tesniye 22/25; Tesniye 24/16; Mezmurlar 7/11; Vaiz 12/14).

Diğer taraftan anne babanın günahından sorumlu olmayan bu çocukların bazılarından ileride adından söz ettiren önemli kişiler olarak kutsal kitaplarda bahsedilmektedir (Tekvin 19/36-38)

Din adamlarının çoğunluğu gayri meşru ilişkiler neticesi oluşan hamileliğin sonlandırılmasını uygun görmezken aksi yönde görüş belirten Talmud yorumcuları Rabbi Jakob Emden (1697-1776)¹² ve Rabbi Ben Zion Uziel (1880-1953)¹³ gibi din adamları da bulunmaktadır. Bunlar ilk 40 gün içerisinde bu tür hamileliklerin sonlandırılmalarının mümkün olunabileceği kanaatindedirler; zira meydana gelen bu çocuklar hak etmedikleri halde hayat boyu horlanacaklar, hiçbir zaman normal bir yaşama kavuşamayacaklardır, toplum içerisinde annesi babası lanetli olarak anılacaklardır. Anne babalarından dolayı kendileri de adeta lanetlenecek ve bu durum onlarla birlikte geleceğe taşınacaktır. Onlar yetişkin olduklarında toplantılara katılamayacaklar, normal evlilikler yapamayacaklar ancak kendisi gibi gayri meşru olan bir Yahudi kadın ile evlenebileceklerdir. Bu durum onları Yahudi olmayan kişilerle, putperestlerle beraberliğe sonrasında da inançsızlığa itebilecek, hatta onların da zina yapmasına ve bu gibi şeylerin toplumda yayılmasına sebep olabilecektir. Bu gibi sebeplerden dolayı yukarıda adı geçen iki Rabbi böyle hamileliklerin belli olur olmaz kürtajına izin verilebileceğini belirtmişlerdir ((Beleich, 1971-1977: 68-72).

¹¹ Tanah'a göre erkek doğuran kadın bir hafta,, kız doğuran kadın ise iki hafta kirli kabul edilmektedir. (Bk. Levililer, 12/2-5; Bk. Davidson, , "Sanhedrin Yevamot 69b"; Bk. Beleich, "Contemporary", 24-31).

¹² Jacob Emden, Hamburg'da yaşamıştır. Önemli Alman Rabbi liderlerden biridir. Erişim: 27 Ocak 2019, <https://wikipedia.org>.

¹³ Asıl adı Ben Zion Meir Hai Uziel'dir. Kudüs'te doğmuş ve ölmüştür. Tel Aviv başrahipliği yapmıştır. Erişim: 27 Ocak 2019, <https://wikipedia.org>.)

Yahudi ilahiyatçıları arasında tartışılan konulardan biri de özürlü olacakları önceden belirlenen embriyonun durumudur. Din adamlarının büyük çoğunluğu fetüsün normal ile anormal arasında bir ayırım yapılamayacağı, fiziksel ya da zihinsel anormalliklerin bireyselliğe engel olamayacağı görüşündedir. Bunlara karşılık Rabbi Waldenberg (1915-2006)¹⁴, ilk aylarda fetal gelişmenin tam olmadığını ve bu sebeple bu tür hamileliklerin sonlandırılabilceği kanaatindedir. Waldenberg bu sonlandırma için ilk üç ay gibi bir süre de belirtmektedir (Beleich, 1971-1977: "Contemporary": 74-75).

Diğer taraftan kürtaj, Yahudilikte -gayr-ı meşru hamilelikle ilgili yukarıda ele alınan tartışma dışında- genel olarak yasak kabul edilmekle birlikte sadece anne hayatının kurtulması söz konusu olduğunda izin verilmektedir. Embriyon ya da fetüsün hayatının anne hayatından sonra geldiği büyük Yahudi din adamı Maimonides (1135-1204)¹⁵ başta olmak üzere Yahudi ilahiyatçıları tarafından kabul edilmektedir; ancak böyle bir yola her tür imkân denendikten sonra başvurulmalıdır. Bu da annenin, kocanın, doktorun ve din adamının kürtaj yapılması yönünde görüş bildirmesi ile gerçekleştirilmelidir. Böyle tehlikeli bir durum Cumartesi gününe rast gelse dahi ertelenmemeli hemen yapılmalıdır. Burada annenin hayatının kurtulmasının bir tercih değil zorunluluk olduğu düşünülmektedir. Mesela anne kanser gibi ölümcül bir hastalığa yakalanmış olup hamilelik de onun yaşama süresini azaltacaksa bu durumda da kürtaj meşru olduğu kanaati hâkimdir. Bununla birlikte anne bebeğini dünyaya getirmeyi tercih edecek olursa, annenin isteğinin yerine getirilmesi yönünde görüş de belirtilmiştir. Gerek sağlık açısından gerekse kürtaj yaptırmaya zorlayan ölüm tehdidi ile anne hayatının tehlikeye düşmesinden dolayı gerçekleştirilen kürtajlarda herhangi bir ceza uygulanmayacağı da belirtilmektedir (Beleich, 1971-1977: 33, 39, 41, 46, 50).

Yine çocuğun getireceği sorumluluğu yüklenmek istememek gibi sebeplerle hamileliğin bitirilmesi Yahudi değer ve geleneklerine aykırı olarak değerlendirilmektedir (Parry, 2005: 288-9).

HRİSTİYANLIK'TA KÜRTAJ

Hristiyan kutsal kitaplarında Hz. İsa'nın; *"Sanmayın ki ben şeriatı yahut peygamberleri yıkmaya geldim, ben yıkmaya değil tamamlamaya geldim."* (Matta 5/17) ifadesine binaen Hristiyanlar Eski Ahid olarak isimlendirdikleri Tanah'ı kendi kutsal kitapları arasında saymaktadır. Bu sebeple Yahudilik'teki pek çok anlayış ve uygulamalar bazen aynen Yeni Ahit'te onaylanmış, bazen de bazı değişiklikler yapılarak kabul edilmiştir.

¹⁴ Bk. Asıl adı Eliezer Yehuda Waldenberg dir. Kudüs'te doğmuş ve ölmüştür. Yahudi tıp ahlakı alanındaki öncülerden biridir. Erişim: 01 Ocak 2019, <https://en.wikipedia.org>.)

¹⁵ Asıl adı Musa İbn Meymun'dur (1135-1204). O, filozof, haham başı, Talmud bilgini ve tabiptir. İbn Meymun, ortaçağın en büyük Yahudi düşünürüdür. Kurtuba'da doğmuş, Fustat'da ölmüştür. Erişim: 24 Ocak 2019, (tr. <https://en.m.wikipedia.org>.)

Hristiyan kutsal kitaplarından Yeni Ahid’de de Eski Ahid’de olduğu gibi kürtaj hakkında açık bir hüküm bulunmamaktadır. Yahudilikte embriyon - fetüs normal insan ya da potansiyel insan olarak kabul edilirken Hristiyan din bilginleri tarafından o, normal bir insan gibi değerlendirilmiştir. Bundan dolayı doğmadan öldürülen ile doğduktan sonra öldürülen çocuk arasında hiçbir fark bulunmadığı, insanın onu yok etmek gibi bir yetkisi olmadığı ve bunun için de ayrıca bir hükme ihtiyaç duyulmadığı belirtilmiştir (Gregorius, 2015: 40); zira Hristiyanlık’ta aynen Yahudilik’te mevcut olan “öldürmeyeceksin” emri geçerlidir. Bu durum Eski Ahid’in yanı sıra Yeni Ahid’de de ayrıca vurgulanmaktadır (Matta 19/18; Markos 10/19).

Hristiyanlık’ta da Yahudilik’te benimsenen insanın Rabb’in suretinde olduğu anlayışı aynen benimsenmiştir. *“Allah insanı kendi suretinde yarattı, onu Allah’ın suretinde yarattı. Onları erkek ve dişi olarak yarattı.”* (Tekvin, 1/27)¹⁶ Hristiyan teolojisinde İnsanın Rabb’in suretinde olması, şekli anlamda olmayıp varlığı, görkemi, yaratıcılığı ve özellikleri bakımından benzerliği şeklinde yorumlanmaktadır. Bu bağlamda anne karnında oluşan çocuğun hayatına son vermek Rabb’in hâkimiyet, varlık ve yaratıcılık özelliklerinin tezahürünü engellemek olarak değerlendirilir (Gregorius, 2015: 40; *Kitabu’l-Mukaddesi’l Dirasiyyi*, 2002: 10).

“Görünmez Allah’ın sureti, bütün hilkatın ilk doğanı odur. Göklerde ve yeryüzünde, görünen görülmeyen, gerek tahtlar, gerek hâkimiyetler, gerek riyasetler, gerek hükümetler, bütün şeyler onda yaratıldı. Bütün şeyler onun vasıtasıyla onun için yaratılmıştır. Hepsinden evvel olan kendisidir ve bütün şeyler onda kaimdir.” (Koloselilere 1/14-18)¹⁷ Buradan yaratılan her şeyin Rab için olduğu ve onun yarattığı hiçbir şeyin de gereksiz olmadığı anlaşılmaktadır. Bu anlamda kürtajı, onun yarattığı şeyi gereksiz ya da fazlalık gibi görerek yapılan bir işlem tarzında yorumlamak bizce mümkün görünmektedir.

Öte yandan kürtajın neslin çoğalmasını engellediği anlayışı Yahudilikte olduğu gibi Hristiyanlık’ta da benimsenmiştir. *“Allah onları mübarek kıldı. Allah onlara dedi, ‘Semereli olun, çoğalın ve yeryüzünü doldurun, onu tabi kılın, denizin balıklarına, göklerin kuşlarına ve yeryüzünde hareket eden her canlı şeye hâkim olun.”* (Tekvin 1/28). Var olan ve var olacak olan her mahlûk Rabbe kulluk etmek için yaratılmıştır. Ayrıca çocukların çokluğu Rabb’in bereketinin neticesidir. Her doğan çocuk ile kilise yeni bir uzuv kazanmış ve bu sayede de canlılığı tazelenmiş olacaktır (Kehne ve Khaddam Kenise bi Misri’l-Cedide, 2015: 251; *Kitabu’l-Mukaddesi’l Dirasiyyi*, 2002: 10). Bu anlamda kanaatimizce yapılan her kürtaj hem Rabb’in bereketini, hem kilisenin canlanmasını hem de ona yapılacak kulluğu engellemek olarak değerlendirilebilmektedir.

¹⁶ Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bk. El Khuri Bovlus Feghali, 1990: 173.

¹⁷ Bu konuda başka ifadelerde bulunmaktadır. (Bk. I Korintoslulara 11/7; Bk. Koleselilere 3/10; Bkz. Yakup 3/9).

Yahudilik'te olduğu gibi Hristiyanlık'ta da çocuklar sevimlilikleri ve nesli devam ettirmesiyle Rab'den kullarına mükâfat olarak sunulan birer hediye olarak görülmektedirler.

“İşte çocuklar Rabden mirastır,

Rahmin semeresi mükâfatıdır.” (Mezmurlar 127/3).

Hristiyanların doğan çocuktan dolayı hissettikleri mutluluğu, şaşalı doğum günü partileri ile kutlamaları bu bağlamda değerlendirilebilir. Bu kutlamalar daha sonra yaş günü partileri şeklinde devam etmekte ve kişinin hayatında çok önemli yer tutmaktadır. Bu partilerin çekiciliği daha sonra Hristiyan olmayan toplumları da etkilemiş -Türkiye'de de toplumun çoğu tarafından benimsenmiştir- ve onlarda aynı şekilde yaş günü kutlamaları yapar hale gelmişlerdir.

Kürtaj ise mutluluk vesilesi olması gereken Rabb'in hediyesi bu çocukların istenmemesi, kabul edilmemesi olarak yorumlanabilmektedir. Bu da Hristiyanlık'ta vazifesi Rabb'ına kulluk etmek ve ondan gelene rıza göstermesi gereken insan için uygun olmayan bir davranış olarak değerlendirilebilmektedir (Cerling, 1971: 54).

Kutsal kitapta bahsedilene göre, Meryem'in, yanına melek Cebrail gelerek ona hamile kalıp bir kutlu oğul doğuracağını söyler. Meryem şaşkınlık içerisinde evli olmadan böyle bir şeyin nasıl olacağını sorar; bunun üzerine Cebrail ona daha önce Zekeriya'nın eşi Elizabet'in ilerlemiş yaşında mucizevi bir şekilde hamile kaldığından bahseder. Kendisine verilen bu bilgiye binaen Meryem, hem durumunu paylaşmak hem de yaşlı bir kadın olduğu halde mabedin hizmetinde çalışan -mabet vaizi Zekeriya'nın eşi- Elizabet'e yardım etmek için gider. Meryem içeri girdiğinde selam verir, Elizabet'in karnındaki bebek, bu selamı duyunca sıçrar (Luka 1/27-44). Bu olay Meryem içeri girdiğinde Elizabet, gelenin Meryem olduğunu; Elizabet'in karnındaki bebek ise Meryem'in karnında Mesih'in geldiğini hissederek sevinçle adeta dans -bazılarına göre hürmeten Mesih'e secde- ettiği anlatılır. Bu esnada Mesih, Elizabet'in bebeğini takdis etmiş, bu takdisin etkisi ile Elizabet daha önce olmadığı bir şekilde Ruh'ul Kudüs ile dolmuştur. Bu olay anne karnındaki çocuğun canlı olduğunun ve hislerinin bulunduğu ifadesi olarak değerlendirilmiştir (Kehne ve Khaddam Kenise bi Misri'l-Cedide, 2009: 21-2; Malta, 1985: 47-8). Bu da kanaatimizce kürtaja yaklaşımda farklı bir boyut kazandırmıştır.

Diğer taraftan Hristiyanlık'ta -insan hayatına verilen öneme binaen- gayri meşru ilişki ya da tecavüz neticesi oluşan hamileliklerin kürtaj ile sonlandırılması meşru görülmemektedir. Nitekim Bosna Savaşında hamile kalan kadınlara zamanın Papası II. Paul, Bosna'da bulunan kilise aracılığıyla kürtaj gibi bazı yöntemlerle çocuklarına zarar vermemeleri bildiren bir mektup yollamıştır (Hittu, 1419/1999: 412).

Bunun yanı sıra Hristiyanlık'ta sakat ya da bir şekilde özürlü doğacağı önceden belirlenen embriyon ya da fetüsün hayatına son verilmemesi yönündeki

kanaat hâkimdir. Gerek bu çocukların yaşamları boyunca yaşayacağı zorluklar, gerekse anne babalarının onlardan dolayı çekeceği güçlükler onların hayatını sonlandırmayı meşru kılmayacağı değerlendirilmiştir. Buna göre insanın değeri onun sağlıklı ya da sağlam olması, mutlu ya da mutsuz olması ya da ırkına göre değil, onun bizzat Tanrı tarafından kendi suretinde insan olarak var edilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda embriyon dahi olsa insanın hayatına son vermek/kürtaj, kimsenin yetki alanı içerisinde olmadığı yönünde kanaat belirtilmektedir. Bu yetkiyi aşan anne-babanın, doktorun veya her kim olursa günaha ortak olduğu değerlendirilmesi yapılmaktadır. Diğer taraftan doktorların görevi hayat sonlandırmak değil, aksine hayat kurtarmak olmalıdır (*El Mesihyye fi ahlakıyatıha*, 1999: 281-283).

Hristiyan din adamları tarafından kürtaj, insanı öldürme olarak görülmele birlikte cezası konusundaki uygulama Yahudilikten oldukça farklı bir şekilde değerlendirilmektedir. Hristiyan kutsal kitaplarına göre bir kişinin ölümüne sebebiyet verme ya da öldürme durumunda cezalandırma yerine o kişilere karşı sevgi ve hoşgörü ile davranılmalıdır. Bu davranış şeklinin insanlar üzerinde yanlıştan dönmede ve tövbe etmede daha etkili olacağı bizzat Mesih tarafından belirtilmektedir (Matta, 5/38-42).¹⁸

Kutsal Kitapta yer alan bu ifadeler binaen Papa IV. Paul'un başkanlık yaptığı Vatikan Konsili'nde (1962-1963) "Hayat, hamile kalıştan itibaren azami itina ile korunmalıdır; çocuk düşürmek ve evlat katli çok ağır suçlardandır" ifadesi alınan kararlardan olmuştur (Harman, 1993: 8/564).

Öte yandan kilise 1986 yılında "Kutsal Kitap Açısından Kürtaja Bakış" konulu dini bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda vuku bulan çetin tartışmalardan sonra şu sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre,

1. Embriyon Tanrı tarafından belirlenmiş, şekil verilmiş canlı bir varlıktır.

2. Hamilelik Tanrı'nın iradesi ile vuku bulmaktadır.

3. Çocuğun yaşam şekli -nasıl bir yaşantıya sahip olacağı- önceden Tanrı tarafından belirlenmektedir (Gorman, 5/140-184). Bu sebeplerden dolayı kürtaj onaylanmamıştır.

Hristiyanlık'ta kürtaj yasaklanırken doğum kontrolü de Hristiyanlık'ta bilinmekte ve uygulanmaktaydı. Bu uygulamalardan en başta geleni imsak¹⁹ metodu idi (I Korintoslulara, 7/1-7).²⁰ Günümüzde bazı Katolik kiliselerinde de bu metot önerilmektedir. Yine Katolik kiliselerde kürtajın devlet tarafından yasaklanması, bir

¹⁸ Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bk. Kehne ve Khaddam Kenise bi Misri'l-Cedide, 2009: 156-157, 167.

¹⁹ İmsak Metodu; Hamilelikten korunma yollarından biridir.

²⁰ Burada Pavlus, Korintoslular'ın gönderdiği mektuptaki soruları cevaplarırken eşlerin birbiri üzerinde hakları olduğunu, karşılıklı rıza ile bazı kısıtlamalara gidilebileceğini belirtmektedir. (Bk. *El Kitabu'l-Mukaddesi'l Dirasiyyi*, 2002: 2758-2759).

yandan da insanların bu konuda şuurlandırılması gerektiği yönünde görüş belirtilmektedir (Cerling, 1971: 53; *El Mesihyye fi ahlakiyatiha*, 1999: 283).

Yapılan araştırmalara göre Hristiyan dünyasında kürtajın yapılma sebepleri çoğunlukla sosyal, psikolojik ve ekonomik olduğu, evlilik dışı hamileliklerde ise kürtajın ön plana çıkmadığı gözükmektedir; zira bu toplumlarda bu tür ilişkilerin yadırganmadığı bir realite olarak bilinmektedir.²¹

İslam'da Kürtaj

İslam'ın kutsal kitabı Kur'an'da kürtaj ile ilgili açık bir nas bulunmamakta; ancak insan hayatının kutsallığına dair pek çok ayet yer almaktadır. Kur'an, insanı en güzel şekilde Allah'ın bizzat yarattığını, ruhunun Allah tarafından üfürüldüğünü, bu anlamda onun diğer yaratılanlardan üstün ve şerefli bir varlık olduğunu beyan etmektedir (Sad 38/71-72; Tin 95/4). Yine Kur'an'da masum bir insanı öldürmenin bütün insanlığı öldürmek kadar büyük bir suç; bir kişinin hayatını kurtarmanın da bütün insanlığı kurtarmak kadar erdemli bir davranış olduğu ifade edilmektedir (Maide 5/32). Bu şekilde İslam dininde insan hayatının çok değerli bir varlık olduğu net bir şekilde ortaya konulmaktadır.

Kur'an'da insan öldürmenin yanı sıra çocuk öldürme ile ilgili ayetler de bulunmaktadır. İsrâ Suresi, 17/31 *"Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin, onları da sizi de biz rızıklandırırız. Onları öldürmek gerçekten büyük bir günahdır."* Gelir yetersizliği gibi ekonomik mazeretlerle çocuk öldürmenin Allah katında geçerli olmadığı bu ayetle net bir şekilde ifade edilmektedir; zira gerek insanın gerekse tüm canlı varlıkların yaratıcısı ve sahibi olan Allah, aynı zamanda onların rızıkını da farklı şekillerde verendir.

Çocuğa -sahip olmada anne babanın payı olsa da- asıl sahibi onu verendir ve evlat anne babaya emanettir. Kur'an'da hem rızık verene dikkat çekilmekte hem de çocuk öldürmek en büyük günahlardan olan şirk ile birlikte sayılarak akıllı insanların yapmayacağı iş olduğu belirtilmektedir. En'am Suresi, 6/151 *"(Ey Muhammed) de ki, 'Gelin Rabbinizin size haram kıldığı şeyleri okuyayım; Ona hiçbir şeyi ortak koşmayın, anaya babaya iyi davranın, fakirlik endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. Sizi de onları da biz rızıklandırırız. Çirkinliklere bunların açığına da gizlisine de yaklaşmayın. Meşru bir hak karşılığı olmadıkça Allah'ın haram kıldığı canı öldürmeyin. İşte Allah bunu size emretti ki, aklınızı kullanasınız."*

Allah aynı zamanda çocuklarını öldürenler için beyinsiz benzetmesi yapmaktadır. En'am Suresi, 6/140 *"Beyinsizlikleri yüzünden bilgisizce çocuklarını öldürenler, Allah'ın kendilerine verdiği rızık -Allah'a iftira ederek- haram sayanlar, mutlaka ziyan etmişlerdir. Gerçekten onlar sapmışlardır. Doğru yolu bulmuş da değillerdir."* Bu kişilerin kapsamlı düşünme melekesi olmadığına, akliselim sahibi bir

²¹ "2016'da AB'de Evlilik Dışı Bebeklerin Oranı %43", 17. 04. 2018, erişim: [_06 Ocak 2019 https://tr.euronews.com](https://tr.euronews.com).

insanın kendi öz yavrusunu öldürmesinin mümkün görünmediğine dikkat çekilmektedir.

Diğer taraftan Kur'an çocuklarını öldürenlerin sözlerine güvenilmeyen kişiler olduklarını -bu anlamda biatlarının dahi geçerli olmadığını (tövbe etmedikçe)- ima etmektedir: *Ey Peygamber! Mü'min kadınlar Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayacakları, hırsızlık yapmayacakları, zina etmeyecekleri, çocuklarını öldürmeyecekleri, elleriyle ayakları arasında bir iftira düzüp getirmeyecekleri, dine ve akla uygun hiçbir konuda sana karşı gelmeyecekleri hususunda sana biat etmeye geldiklerinde onların biatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan bağışlama dile. Kuşkusuz Allah bağışlayıcıdır, engin merhamet sahibidir.* (Mumtehine, 60/12).

İslam Dini, aynı zamanda çocuk dünyaya getirmeye onu yetiştirmeye çok özen göstermektedir. Hz. Muhammed'den nakledilen bir hadise göre hayırlı evlat yetiştiren anne babanın amel defteri öldükten sonra da evladının yaptığı güzel şeylerle devam etmektedir (Tirmizi, 1434 / 2013, "ebvabu'l-ahkam (15)", babu'l-vakf 36 / 1375: 275).

Bu bağlamda Kur'an, insanın oluşumunun başlangıcı olan anne karnındaki çocuğa çok önem vermekte onu koruyup gözetmektedir. Bu öneme binaen hamile kadına güç gelen şeylerde bazı kolaylıklar tanınmıştır. Bu kolaylıklardan biri de farz olan ramazan orucu için hamile kadına tutmama izni verilmesidir (Bakara, 2/184-185; Tirmizi, 1434 / 2013, "Ebvabu's-savm(8)", Babu ma ca'e 21 / 715: 156)²²; zira oruç, annenin istediği gibi yiyip içemeyerek güçten düşmesine ve bu sebeple hastalanmasına yol açabilmekte, bu da bebek için hayati tehlike sebebi olabilmektedir (Nebravi, 1429 / 2008: 28).

İslam, insana ve çocuğa verdiği öneme binaen ona zarar verebilecek her şeye karşı tedbirli yaklaşmaktadır. Bu bağlamda bazı tefsirciler tarafından insan ve çocuk öldürmeyle ilgili ayetlerle kürtaj arasında bağlantı kurulmuş (Ateş, 1989: 6 / 251-259; Ateş, 1990: 5 / 214-215; Ateş, 1991: 9 / 396; Karaman ve diğerleri, 2012: 2 / 2, 485-487); ancak kürtaj yasağının hamileliğin hangi aşamasında başladığı İslam hukukçuları arasında tartışma konusu olmuştur.

İslam hukukçuları, geçirdiği bütün değişim ve gelişim safhalarıyla birlikte hamilelik anından doğuma kadar anne karnındaki oluşumu cenin²³ olarak tanımlamışlar (Bilgili, 2014: 221; Hayrullah, 2011: 41; Nebravi, 1429 / 2008: 28); ancak onun ne zaman hayatiyet kazandığı ve ruhun üfürülmesi konusunda farklı yaklaşımlarda bulunmuşlardır. Bu yaklaşımlarda aynı mezhep mensupları arasında

²² Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bk. Karaman, H., Çağrııcı, M., Dönmez, İ. K. ve Gümüş, S., *Kur'an Yolu Tefsiri 1*, (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., 2012), 276-279; Bk. Mustafa Adem, *Fetava'l-mer'eti'l-muslima*, Birinci Baskı, (Kahire: Muessesetu Zad, 1433 / 2012), 213.

²³ Arapça lügatlerde "cenin" kelime olarak gizli olmak, kapalı kalmak anlamlarına gelmektedir. Buna binaen akıl hastalarına akli kapalı anlamında mecnun, cinlere de gözle görünmediğinden cann denilmiştir.

dahi görüş birliği bulunmamaktadır (Hayrullah, 2011: 265 – 270; Kahtani, 2008: 460-2).

Kur'an'da ceninin hayatiyet kazanması ve ruhun üfürülmesi konusunda sarıh bir bilgi olmamakla birlikte ceninin oluşumu ve nasıl şekillendiği hakkında insanı düşünmeye yönelten veciz ifadeler bulunmaktadır. Muminun, 23/12-14 "*Gerçek şu ki biz insanı çamurdan alınmış bir özden yaratıyoruz. Sonra onu sağlam bir korunakta nutfe haline getiriyoruz. Ardından nutfeyi (döllenmiş yumurta) alakaya (rahimde asılıp beslenen embriyo) çeviriyor, alakayı şekilsiz et (mudga) yapıyor, bu etten kemikler yaratıyor daha sonra da kemiklere adale giydiriyoruz. Nihayet onu bambaşka bir varlık halinde inşa ediyoruz. Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah çok yücedir.*" , ayette geçen "...nihayet onu bambaşka bir varlık halinde inşa ediyoruz..." ibaresinin ruh üfürülme durumu olması ihtimal dahilinde görülmektedir (Ateş, 1991, 181-231; Hamdi, 1993: 311).

Diğer bir ayette ceninin oluşumu anlatılırken onun rahimde kalması, doğması ve büyümesinden de bahsedilmektedir. "*Öldükten sonra dirileceğinize kuşku duyuyorsanız şunu unutmayın ki; biz sizi topraktan sonra nutfeden sonra alakadan sonra belli belirsiz et parçasından yarattık ki size (kudretimizi) açıkça gösterelim ve biz dilediğimizin belirli bir vakte kadar rahimlerde kalmasını sağlarız; sonra sizi bebek olarak çıkarırız ki daha sonra yetişkinlik çağına erişesiniz. İçinizden kimi erken vefat ettirilirken kimi de önceden bildiklerini bilmez hale gelinceye kadar ömrün düşünün çağına eriştirilir....."* (Hac 22/5)²⁴

Ayetlerde ceninin oluşumu nutfe, alaka, mudga gibi adeta safha safha anlatılmakta ancak bunlarla ilgili süre belirtilmemektedir. Bazı değerlendirmelere göre bunların her biri 40 günlük süre içermekte bazılarına göre ise her üçü de ilk 40 günlük zaman dilimi içerisinde yer almaktadır. Bu bilgileri anlamada tıbbi veriler bize yardımcı olmaktadır. Buna göre ilk 40 günlük nutfe döneminde ceninin eti, kemiği, deri yapısı, görme ve duyma duyusu oluşmaktadır. Nutfeden sonraki evre olan alaka, 4. haftaya kadar olan evredir. Daha sonra ki mudga ise embriyonun yerine yerleşmesi ve insani organ ve sistemlerin şekillendiği zamandır²⁵ (Balbaba, 2016: 71; Tüfekçi, 2013: 119).

Ayetlerin yanı sıra cenin safhaları ile ilgili hadisler de bulunmaktadır. Hüseyfe ibn Esed'den nakledilen bir hadise göre; " Resulullah'dan duydum, nutfe 42 günlük iken Allah bir melek göndererek cenine işitmesi, görmesi, eti ve kemiğiyle şekil verir; melek erkek mi kız mı diye sorar, Allah bunu belirler, melekler de yazar; sonra melekler ömrünü sorar, Allah bunu da belirler, melekler de yazar; sonra melekler rızkını sorar, Allah bunu da belirler, melekler de yazar, Allah'ın dediği her şeyi

²⁴ Benzeri başka ayetlerde bulunmaktadır. (Bkz. Kıyame 75/37-39; İnsan 76/2).

²⁵ Daha önce Tıbbi açıdan kürtaj başlığı altında bu bilgiler verilmiştir.

melekler eksiksiz olarak yazdıktan sonra çıkar.” (Müslim, 1438 / 2017, “Kitabu’l-kader(46)”, Babu keyfiyeti’l-hukuk 1 / 2645 (3) : 941).

Abdullah b. Mesud’dan nakledilen bir hadise göre cenin safhaları 40 gün nutfe +40 gün alaka +40 gün mudga şeklindedir. İlk dönem bilginlerinin ekseriyetinin bu görüşü benimsedikleri belirtilir (Buhari, 1434 / 2012, “Kitabu bed’i’l-halk 59”, Babu zikri’l-melaike 6 / 3208: 405).

Bu sebeple İslam hukukçuları ilgili ayet ve hadislerin yorumlanmasında kürtajın hükmü konusunda genel olarak ikiye ayrılmışlardır:

1. grup, döllenmeden itibaren hiçbir şekilde kürtajın caiz olmadığı görüşüdür. Ruhun üflenip üflenmemesi bunlara göre önemli değil, önemli olan ceninin canlı olmasıdır ki bu da döllenme ile başlamaktadır.

2. grup ise ruhun üflenmesini esas alanlardır. Bunlara göre kürtaj, hamileliğin ilk döneminde yani ruhun üflenmesine kadar olan süre içerisinde caiz, ondan sonra ise uygun değildir; zira onlar, ruh üfürülmeden önce ceninin hayati melekelerle sahip olmayan kan ve etten ibaret olduğunu belirtmektedirler. Bu gruptakiler de kendi aralarında ruhun üfürüldüğü zaman konusunda ihtilafa düşmüşlerdir. Bu konudaki görüşler;

Döllenmeyi takip eden 40, 42, 45 gün sonra cenine ruhun üfürüldüğü,

Döllenmeyi takip eden 120 gün sonra cenine ruhun üfürüldüğü,

Ruh üflenmesinden önce kürtajın sadece tecavüz, zina gibi önemli bir mazeret olduğunda mümkün olabileceğidir; ancak net olarak mazeretlerin neler olabileceği konusunda ortak bir kanaate ulaşılamamıştır (Balbaba, 2016: 70; Çeker, 1993, 8: 364; Duman, 2005: 55; Kahtani, 2008: 460 - 462; Karadavi, 1414 / 1993: 2/ 544; Necimi, 1432 / 2011: 298).

İslam fıkhında kürtaja, sadece annenin sağlığını tehlikeye atan kalp, böbrek, akciğer yetmezliği, hamileliğin tetiklediği ileri derecede psikolojik rahatsızlıklar, hamilelikte salgılanan birtakım hormonlarla göğüs, tükürük bezi kanseri gibi bazı tehlikeli hastalıkların aktifleşmesi gibi durumlarda izin verilmektedir. Bu durumlar, hamileliğin süresi değerlendirilmeksizin kürtaj ile çocuğun alınmasını meşru kılabilmektedir. Bu gerekçelerle yapılan kürtajda herhangi bir cezai müeyyide söz konusu olmamaktadır (Hittu, 1419/1999: 392; Necimi, 1432 / 2011: 83-84). Yine süt emziren bir anne hamile kaldığında, sütün kesilmesi söz konusu olup baba da çocuğa başka bir sütanne tutmaya güç yetiremeyecek durumda olduğunda kürtaj caiz olur denilmişse de günümüzde süt yerine geçebilecek pek çok beslenme şekli olduğundan bu hükmün geçerliği olmadığı yönünde kanaat belirtilmiştir (Kahtani, 2008: 470).

Kürtajda bir de üzerinde çok tartışılan, hamile iken sakat olma ihtimali bulunan çocukların durumudur. Doğumların büyük çoğunluğunda sağlıklı çocuklar

olmakla birlikte %1.5 de engelli çocuklar dünyaya gelmektedir. Böyle bir durumda ceninde gerek kendi hayatını gerekse ailesinin hayatına ızdıraba dönüştürecek sakatlık, eksiklik gibi bir durum olduğu tıbben -bunun ispatı bir hekim ile değil, heyet kararı ile olmalıdır- belirtildiğinde, hamileliğin ilk aylarında kürtajın caiz olabileceği ve olamayacağı şeklinde iki görüş bulunmaktadır (Adem, 1433 / 2012: 444; Hamdi, 1993: 328; Karadavi, 1414 / 1993: 2 / 547; Necimi, 1432 / 2011: 106). Kürtaj konusundaki bütün bu farklılıklar -daha önce belirttiğimiz gibi- Kur'an'da kürtajla ilgili sarıh bir nas olmamasından kaynaklanmaktadır.

Bizce bu tür durumlarda aile her şeye rağmen tıbbın yanılma payını göz önünde bulundurmalıdır. Doktorların sakat tanısı koyup kesinlikle alınması gerektiği şeklinde görüş belirttiği halde pek çok çocuk sağlıklı doğmaktadır. Bu konu ile ilgili yakinen bildiğim iki örnek bulunmaktadır. Bunlardan biri Belçika'da yaşayan akrabam, diğeri de kendisi de doktor olan bir arkadaşımın hekimler çocuklarının beyinlerinin gelişmediğini ve kesinlikle alınması gerektiği yönünde görüş belirttikleri halde onlar, "Allah'dan gelene razıyız" diyerek tam bir teslimiyet içerisinde hamileliklerini sürdürüp vakti gelince de doğumlarını yaptılar. Her ikisinin de doğan çocukları son derece sağlıklı olmakla birlikte yapılan testlerde IQ dereceleri yüksek çıkmış bulunmaktadır. Ancak bu, her zaman böyle mutlu durumlarla karşılaşılacak anlamına gelmemektedir. Zira insanlar her yönüyle dünyada imtihan edilmektedir. *"Biz insanı karışık bir nutfeden yarattık, onu imtihan etmekteyiz. Bu yüzden onu işitici ve görücü kıldık."* (İnsan 76/2) , *"Ana rahminden ölünceye kadar sıkıntı, eziyet, mükellefiyet ve bin bir güçlüklerle karşı karşıya (kalacak şekilde) yarattık biz insanı."* (Beled 90/4).

Özürlü de olsa kürtajın kesinlikle caiz olmadığı yönünde görüş belirtenler, bunu önceden sağlıklı olup sonradan sakatlanan insanların durumu ile kıyaslarlar. Bu açıdan özürlü bebeklerin de yaşama hakları olduğu doğrultusunda görüş belirtirler. Günümüz fıkıhçılarından Hayrettin Karaman da bu görüşü paylaşanlardandır. Karaman'a göre kürtaj, annenin hayati tehlikesi olması haricinde döllenmeden itibaren caiz değildir. O, ceninin sakat olma ihtimalinde tıpkı sonradan sakat olan bir çocuğun öldürülememesi gibi kürtaj yapılamayacağını belirtmektedir (Gözübenli, 2008: 208; Karaman, 2012: 1/ 79, 2 / 147-148).

İslam âleminde kürtajın, en fazla tartışıldığı alanlardan biri de tecavüzler ve nikah dışı ilişkiler neticesiyle oluşan hamileliklerdir. Bunların en bariz örnekleri de savaşlarda kadınlara yapılan tecavüzler neticesi meydana gelen hamileliklerdir. Savaşlarda tecavüzün adeta bir silah gibi kullanıldığı esef verici bir gerçektir. Mesela, 1 Mart 1992'den 14 Aralık 1995'e kadar üç buçuk yıl süren Bosna savaşında kayıtlara göre en az 20 bin kadına Sırp tarafından tecavüz edilmiş ve bunlardan 1000 tanesi hamile kalmıştır (Hittu, 1419/1999: 411).²⁶ Bu kadınlar yaşadıklarının etkisiyle

²⁶ Bu rakamlar kayıtlara geçmiş olanlardır. Bunların dışında kayıtlara geçmeyen pek çok tecavüz ve hamilelik vakası olduğu kanaatini taşımaktayız.

hamileliklerine son vermek istemiş, bunu gerçekleştiremeyince -bazıları- doğan çocukları öldürmek istemişlerdir.

İslam'ın, zina olarak isimlendirdiği cinsel tecavüz ve nikahsız ilişkiler yoluyla kalınan hamileliklerde fakihlerin çoğu tarafından kürtaj uygun görülmemektedir. Onlar, anne karnındaki çocuğun tamamen günahsız, suçsuz olduğunu ve doğal olarak yaşamaya hakkı bulunduğunu belirtmektedirler. Tecavüz bir suçtur ancak kürtaj da suçtur. Bu durum bir suçun başka bir suçla aklanmaya çalışılması gibidir. Aynı şekilde körfez savaşında Iraklıların tecavüzüne maruz kalarak hamile kalan kadınlar hakkında da Kuveyt müftüsü kürtaja izin vermemiştir. Ayrıca zina neticesi hamileliklerin kürtajına izin vermeyen fakihler, bu tür cezazların zinanın yaygınlaşmasında etken olabileceği yönünde kanaat belirtmektedirler (Kahtani, 2008: 467). Bunların yanı sıra Ezher Şeyhi Mısırlı Muhammed Seyyid Tantavi, Karadavi ve Ali Cuma gibi günümüz fıkıhçılarından bir kısmı bu tür hamileliklerin bir an önce kürtaj ile bitirilmesi gerektiği görüşünü savunmaktadırlar (Hittu, 1419/1999: 413; Necimi, 1432 / 2011: 113).

Zina sonucu hamile kalanlar için kürtaja izin veren fakihler, bu kadınların durumlarını üç şekilde değerlendirmektedirler:

1. Kadının zinadan hamile kaldığı ispatlı ise ve bu durumdan bir utanması yoksa onun için kürtaj caiz değildir.

2. Kadının zinadan hamile olduğu ispat edilmemiş, kadın hamileliğini gizliyor ve tövbe ediyorsa, onun için kürtaj caizdir.

3. Tecavüz neticesi oluşan bir hamilelik olup kadın bu durumdan nefret ediyorsa onun için kürtaj caizdir (Hittu, 1419/1999: 413; Necimi, 1432 / 2011: 301).

Diğer taraftan tarih boyu gerek normal zamanlarda gerekse savaş durumlarında cinsel tecavüze maruz kalarak hamile kalan kadınların hamileliklerine son vermeleri pek çok ülkede kabul edilmiştir. Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu (TDİBDİYK) da 14.01.1993 tarihinde tecavüzün bir özür hali olabileceği yönünde görüş belirtmiştir. Yine cenin anneden AIDS gibi tedavisi olmayan tehlikeli bir hastalığa yakalanmışsa böyle bir durumda da kürtajın caiz olduğu değerlendirilmiştir. Bununla birlikte bugün tedavisi olmayan bir hastalığın yarın tedavisi bulunduğu kürtaj caiz olmaktan doğal olarak çıkmaktadır (Can, 2015:96; Kahtani, 2008: 467; Tüfekçi, 2013: 146).

Anne karnındaki bebeğe değer veren İslam, döllenmeden itibaren onu bağımsız bir insan gibi değerlendirmiş; ona yaşama, miras, vasiyet edilme, nesep; vakıfla ilgili bazı haklar vermiştir. Miras vasiyet ve vakıfla ilgili haklar cenin canlı doğana dek korunmaktadır (Balbaba, 2016: 73; Çeker, 1993, 8: 364; Duman, 2005:

53; Nebravi, 1429 / 2008: 25-30.).²⁷ Mesela, boşanan ya da kocası ölmüş bir kadının hamile olma ihtimaline karşılık iddet denilen dört ay on günlük bir süre beklemesi gerekmektedir. Burada kadının beklemesindeki murad hamile olduğu takdirde çocuğun nesebinin babası dışında başkası ile karışmaması içindir. Bu sebeptendir ki hamile kadının bir başkası ile nikahlanması yasaklanmaktadır (Kahtani, 2008: 456).

İslam'da, bir yandan kürtaj yasaklanırken -normal şartlarda- bir yandan da onu yapana ya da sebep olana cezai müeyyide uygulanmaktadır. Buna göre bir kişi kasıtlı olarak hamile kadının karnına vurur, ceninin düşmesine ya da ölümüne sebep olursa, vuran kişinin diyet ödemesi gerekmektedir (Buhari, 1434 / 2012, "Kitabu't-Tıb 76", Babu'l-kehane 46 / 5758: 722). Bu durum tıpkı ihramlı kişinin bir avın yumurtasını kırdığında diyet ödemesi gerekli olması gibidir; zira yumurta esas olandır (İbn Abidin, 1993: 6/34-35). Ceninin durumu da avın yumurtası gibi değerlendirilir. Hatta Malikiler, cenin sağ doğar ve anneye yapılanın etkisi ile sonradan ölürse kısas gerektiğini belirtmişlerdir. Anne bizzat kendisi ilaç içerek ya da başka şekilde ceninin hayatına son verirse köle azat etmesi, köle bulamazsa diyet ödemesi, o da olmazsa kefarete tutması gerekmektedir (Nisa, 4/92).²⁸

Özet olarak, İslam'da kutsiyet atfedilerek korunması istenen beş şey vardır. Bunlar, din, hayat hakkı, akıl sağlığı, nesil korunması ve mal güvenliğinin sağlanmasıdır (Muhi, 2002: 193; Nebih, 2011: 204). Kürtaj, bunlar içerisinde hayat hakkı ve neslin korunmasıyla ilişkilidir; zira kürtaj ile hem bir canlıya hayat hakkı tanınmamış hem de neslin devamı engellenmiş olmaktadır.

SONUÇ

İncelediğimiz Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam dininde insan hayatı kutsal kabul edilerek suçsuz yere insan öldürmek büyük günah sayılmıştır. Kürtaj da anne karnındaki bir varlığın hayatının sonlandırılması olduğundan insan öldürme ile bağlantısı kurulmuştur.

Yahudilik ve Hristiyanlık'ta kürtaj, Rabb'ın kendi şeklinde yarattığı çocuğun, dışarıdan müdahale ile yok edilmesi demektir. Bu da Rabb'ın kutsal emanetine ihanet anlamında yorumlanmaktadır.

Yahudilik'te anne karnındaki embriyon ya da fetüs gerek canlı bir varlık olmasından, gerekse potansiyel açıdan insan olarak görülmüştür. Bu sebeple ona zarar verme ya da ölümüne sebebiyet verme gibi durumlarda hâkim olan anlayışa göre diyet ödenmesi gerekmektedir.

²⁷ Yukarıda değindiğimiz ramazanda hamile kadına oruç tutmama izni verilmesi de ceninin hayat hakkının gözetilmesi kapsamında değerlendirilebilir. (Bk. Nebravi, 1429 / 2008: 28). Ülkemiz hukuk sistemine göre ise çocuk sağ doğması durumunda hak ehliyeti anne rahmine düştüğü andan itibaren -cenin halinde iken- başlatılmaktadır. Burada ceninin döllemeden itibaren canlı bir varlık kabul edildiği görülmektedir. (Bk. Tüfekçi, 2013: 127).

²⁸ Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bk. Karadavi, 23.05.2011: 1412-1427; Bk. Necimi, 1432 / 2011: 133-201; Bk. Hittu, 1419 /1999: 392-393.

Hristiyanlık'ta anne karnındaki çocuğa zarar verme ya da ölümüne sebebiyet verme durumlarında samimi tövbe etmek yeterli olduğu kanaati hâkimdir.

İslam hukukçuları kasıtlı olarak rahimdeki cenine zarar vererek düşmesine ya da ölümüne sebep olan kişinin diyet ödemesi ya da kefaret orucu tutması gerektiğini belirtmektedirler.

Her üç dine göre anne hayatı için tehlike oluşturduğunda hamileliğin bitirilmesine izin verilmektedir; zira anne hayatı ceninden önce gelmektedir.

Her üç dinde doktorlar tarafından özürlü olduğu tanısı konulan fetüsün kürtajına olumlu bakılmamaktadır.

Her üç dinin ilahiyatçılarının ekseriyeti tarafından gayri meşru ilişkiler neticesi oluşan hamileliklerin bitirilmesi onaylanmamaktadır.

Yahudilik'te hamileliğin ilk günlerinde kürtaj izni konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı Yahudi ilahiyatçıları bu dönemde embriyonun sade su olup şekillenmediğini belirterek kürtaj olunabileceği yönünde görüş bildirmişlerdir.

İslam'da ruh üfürüldükten sonra cenine dokunulmayacağı konusunda fakihler görüş birliği içerisinde; çünkü ruh üfürülmesi ceninin canlılık döneminin kesin olarak başlaması demektir. Böylece ruh üfürülmeden öncesi için bazı fakihler, ceninin henüz hayat bulmadığını belirterek kürtaja izin verirken, bazıları da hiçbir şekilde kürtajı uygun görmemektedirler. Bu konuda mezhepler arası hatta aynı mezhep mensubu fakihler arasında dahi görüş farklılıkları bulunmaktadır.

Gerek Kur'an'da insanın yaratılış ile ilgili yer alan ayetlerde gerekse Peygamberden nakledilen hadislerde amaç, tıp bilgisi vermekten ziyade insanın aklı ile birlikte duygularına hitap etmektir. Yapılması gereken bu ayet ve hadislerin ilgili bilimlerle birlikte değerlendirilmesidir. Nihayet gelişen tıbbi teknoloji neticesinde rahimin gerek ultrason gerekse ışınlarla görüntülenmesiyle, ayetlerde belirtilen cenin aşamaları daha iyi bir şekilde anlaşılabilir. Gerek Kur'an'da insanın yaratılış ile ilgili yer alan ayetlerde gerekse Peygamberden nakledilen hadislerde amaç, tıp bilgisi vermekten ziyade insanın aklı ile birlikte duygularına hitap etmektir. Yapılması gereken bu ayet ve hadislerin ilgili bilimlerle birlikte değerlendirilmesidir. Nihayet gelişen tıbbi teknoloji neticesinde rahimin gerek ultrason gerekse ışınlarla görüntülenmesiyle, ayetlerde belirtilen cenin aşamaları daha iyi bir şekilde anlaşılabilir.

Yapılan tıbbi araştırmalarda döllenmeden itibaren anne karnındaki ceninin canlı olduğu, daha sonraki safhaların bunun üzerinde geliştiği belirtilmektedir. Bu durumda kürtaj, ayetlerle kesin olarak yasaklanan canlı bir varlığın hayatını sonlandırılması olarak anlaşılabilir.

İslam'da, anne karnındaki cenine miras, vasiyet gibi bazı haklar tanınmıştır. Bu anlamda da hamilelik anlaşıldığı andan itibaren kürtajın caiz olmadığı görüşü haklılık kazanmaktadır.

Biz aynı zamanda kürtaj için "annenin kendi tasarruf alanında olmayan, başka bir varlıkla ilgili alacağı kararın uygulanması" şeklinde yapılan yorumlara katılmaktayız. Bunun yanı sıra kürtaj talebinin kadının tasarruf hakkı olmadığını,

yasaklanmasının da kadına şiddetle ilişkilendirilmemesi gerektiği kanaatini taşımaktayız.

Tecavüz, ensest ve gayri resmi ilişkiler neticesi meydana gelen istenmeyen hamileliklerde ise annenin ve çocuğun yaşayacağı psikolojik, toplumsal sıkıntılar, zorluklar düşünülerek kürtajın değerlendirilmesi gerektiği kanaatini paylaşmaktayız.

KAYNAKÇA/REFERENCE

- Âdem, M. (1433 / 2012). *Fetava'l-mer'eti'l-muslime*. Kahire: Muessesetu Zad.
- Ateş, S. (1988 - 1991). *Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri 5, 6, 9, 10*. İstanbul: Yeni Ufuklar Neşriyat.
- Avrupa'da Kürtaj (3 Mayıs 2018). erişim: 29 Mart 2019. <https://tr.euronews.com>.
- Balbaba, Ü. E. (12-15 Mayıs 2016). Fikhi Açından Tecavüz Sonucu Gebeliğin Sona Erdirilmesi. *V. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı III*. İLEM. 69-83.
- Beleich, J. D. (1977–2005). Contempary Halachic Problems. *Bavli Talmud*. Vol. 1. Part II. Chapter XV.
- Ben Zion Meir Hai Uziel. Erişim: 27 Ocak 2019, <https://wikipedia.org>.
- Bilgili, İ. (2014) İslam Hukukunda Cenin Hakkı ve Onuruyla İlgili Hükümler, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* 24: 219 - 240.
- Buhari, (1434 / 2012). *Sahihi Buhari*, “Kitabu bedi'l-khuluke (59)”, Babu zikri'l-melaike 6/3208, Kahire: Daru't-takva.
- Can, S. (2015). Çocuk Düşürme Suçunun Suç Sonucu Oluşan Gebelikler Açısından Değerlendirilmesi. *Ankara Barosu Dergisi* 1. Ankara: 81-102.
- Cavlin, A., Tezcan ,S., Ergöçmen, B. (2012). Kadınların Bakış Açısından Kürtaj. *Nüfus Bilim Dergisi* 34: 51-67.
- Cerling, C.E. (1971), Abortion and Contraception in Scripture, 54, erişim:_10 Haziran 2018. <https://theologicalstudies.org.uk>.
- Çeker, O. (1993). İslam Dininde Çocuk Düşürme. *İslam Ansiklopedisi* 8: 364 -365. İstanbul: İSAM.
- Davidson, W. “*The Talmud, Sanhedrin 57b*”. Erişim:___15 Kasım 2018. <https://www.sefaria.org>.
- Duman, H. (Ekim-Kasım-Aralık 2005) İslam Hukukunda Gebeliğin Kasıtlı Sonlandırılması. *Diyanet İlmî Dergisi* 41/ 4: 49 – 62.
- Eliezer Waldenberg. Erişim: 01 Ocak 2019. <https://en.wikipedia.org>.)
- Feghali, B. (1990). *Mine'l- ubdiyyeti ile'l-ibade esfari's-şeria* 2-3. Beyrut: Menşurtu'l-mektebetu'l-bulisiyye.

- Gorman, M. J. “ The Use and Abuse of the Bible in the Abortion Debate”. *Life and Learning* 5/140-184. University Faculty for Life. Erişim: 03 Haziran 2018. www.uffl.org.
- Gündüz, Ş. (Eylül – Ekim - Kasım 2012). Dinler Tarihi Açısından Kürtaj. *SD Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Platformu* 24: 16 -19. <http://www.sdplatform.com./Dergi>.
- Gözübenli, B. (2008). Dini Açıdan Problem Oluşturan Tıbbi Meseleler III. *Güncel Dini Meseleler Toplantısı II*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı. 205 - 209.
- Gregorius, El Muntihî'l Enba. (2015). *Mevsuatü'l – Enbai Gregorius 51*. Kahire: Cemiyetti'l-enba Gregorius eskafu'l bahsi'l-ilmî.
- Hacettepe Ün. Nüfus Etütleri Enstitüsü (Eylül 2015). *Türkiye 2013 Nüfus ve Sağlık Araştırması İleri Analiz Çalışması*. Hacettepe Ün. - T.C Kalkınma Bakanlığı – T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara.
- Hamdi, A. M. Y. (1993). *Mekifu'ş-şeri min ichadî'l-cenini'l-muşevve*. Katar: Camiatu Katar.
- Harman, Ö. F. (1993). Çocuk Düşürme. *İslam Ansiklopedisi*. 8: 363-364. İstanbul: İSAM
- Hayrullah, T. H. H. (2011).. *Kadiyyetu ichad cenini'l-igtisab ve asaruha*. Mısır: Dar El-kutubu'l- kanuniyye.
- Hebrew and Jewish Attitudes to Abortion and Infanticide*. The World Internet Bible College. Erişim: 12 Aralık 2018, www.internetbiblecollege.net.
- Hittu, M. A. M. (1419 /1999). *El ichad ve'l-î'tikad*, Kahire: Mektebetu Medbuli's-saghir.
- İsser Yehuda Unterman. Erişim: 24.Ocak.2019, (<https://en.m.wikipedia.org>).
- İbni Abidin (1993). *Reddü'l Muhtar Ale'd Dürrü'l Muhtar. Reddü'l Muhtar Ale'd Dürrü'l Muhta*. Trc. Ahmed Davudoğlu. İstanbul: Şamil Yayınları.
- Jacob Emden. Erişim: 27 Ocak 2019, <https://wikipedia.org>.
- Kahtani, Dr. Musfir b. Ali b. Muhammed. (2008). İslam Hukukuna Göre Anne Rahminde Sakat olan Çocukların Kürtaj Yoluyla Düşürülmesinin Hükümü. Trc. A. Kahraman, *CÜ. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XII / I: 441 - 485.
- Musa b. Meymun. Erişim: 24 Ocak 2019, (tr.<https://en.m.wikipedia.org>).
- Karadavi, Y. (1414 / 1993). *Fetava Muasıra*. İkinci Baskı. Mansura: Daru'l Vefa.
- Karaman, H., Çağrı, M., Dönmez, İ. K., Gümüş, S. (2012). *Kur'an Yolu Tefsiri*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yay.
- Karaman, H. (2012). *Hayatımızdaki İslam 1,2*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Kehne ve Khaddam Kenise bi Misri'l-Cedide (2009). *El Mevsuatü'l kenisyetu li tefsiru'l-ahdi'l-cedid el cuzu'l-sani*. İkinci Baskı. Kahire: Kenise Markos el Kiptiyetu'l-ortododsiyye bi Misr.
- Kehne ve Khaddam Kenise bi Misri'l-Cedide (2015). *El Mevsuatü'l kenisyetu li tefsiru'l-ahdi'l-kadim el cuzu'l-saniye'l aşere*. Kahire: Kenise Markos el Kiptiyetu'l-ortododsiyye bi Misr.

- Khuri Bovlus Feghali, (1990). Mine'l- ubudiyeti ile'l-ibade esfari'ş-şeria 2-3, Beyrut: Menşuratu'l-mektebetu'l-Bulisiyye.
- Kitabu'l-Mukaddesi'l Dirasiyyi (NIV Study Bible)* (2002). Trc. Şerike Master Media. Kahire: Zondervan Corporation.
- Malta, El Kams T. Y. (1985). El İncil bi hasebi Luka. Kahire: El Anba raviş bi'l-Abbasiyye,
- Mesihyye fi ahlakıyyatiha.* (1999). Trc. Piskopos Kirillos Selim Bistirs. Lübnan: Reisu meclisi asakife keniseti'l Almanıyye.
- Muhi, A. R. S. (2002). *Hukuku'l-insan fi'l-edayani'l-musaviyye.* Amman: Daru'l-Menahic.
- Müslim. (1438 / 2017). *Sahihi Muslim.* "Kitabu'l-kader(46)". Babu keyfiyyeti hukuk 1/2645 (3). Kahire: Daru'l-ghadi'l-cedid.
- "Nachmanides". Erişim: 24 Ocak 2019, (<https://en.m.wikipedia.org>).
- Nebih, N. A. (2011). *Hukuku'l-mer'eti fi'l-İslam.* İskenderiyye: Mektebetu'l-vefau'l-kanuniyye.
- Nebravi, H. (1429 / 2008). *Mevsuatu hukuku'l – insan fi'l -İslam.* Kahire: Dar El-Selam.
- Necimi, M. b. Yahya b. Hasan. (1432 / 2011). *El ichad ahkamuhu ve hududuhu fi şeriatı'l İslamiyye ve'l kanuni'l vad'i.* Riyad: Mektebetu'l Abikan.
- Parry, A. (2005). *Talmud Nedir.* trc. E. S. Vali. İstanbul: Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın
- Rafai, M. (23.05.2011). Cerimetu'l-ichad fi't-teşrii'l-cenai'l-İslamiyye. *Mecelltu camiату'n-necah li'l-buhuth el ulumu'l-islamiyye.* Nablus: 1412-1427.
- Soycan, E. (Haziran 2012) Dünyada ve Türkiye'de Kürtaj ve Kürtaja Bağlı Kadın Ölümleri. *Zühre Dergisi.* Mavi Kalem Derneği 6: 14.
- TC Milli Eğitim Bakanlığı Sağlık Hizmetleri (2012) *Hemşirelik Gebelik ve Fetüs Fizyolojisi.* Ankara.
- Tirmizi. (1434 / 2013). *Süneni Tirmizi.* "Ebvabu'l-ahkam (15)", Babu'l-vakf 36 / 1375. Kahire: Daru'l-Mevedde
- Tirmizi. (1434 / 2013). *Süneni Tirmizi.* "Ebvabu's-savm (8)", Babu ma ca'e 21/715. Kahire: Daru'l-Mevedde.
- Tüfekçi, İ. (Eylül 2013). İslam Hukukuna Göre Gebeliğin Sonlandırılması. *Marmara Ün. İlahiyat Fak. Dergisi* 45.
- Yılmaz, S. "*İnsan Embriyolojisi*". erişim: 28 Mart 2019, <https://acikders.ankara.edu.tr>.
- "2016'da AB'de Evlilik Dışı Bebeklerin Oranı %43", 17. 04. 2018. Erişim:_06 Ocak 2019, <https://tr.euronews.com>.

Extended Abstract

Abortion in Judaism, Christianity and Islam

According to researches, abortion seems less common among women with strong beliefs. Our purpose on this study is to give information about abortion in Judaism, Christianity and Islam as much as we can.

Abortion is to throw the undeveloped and uncompleted embryo or fetus out of the womb by doctor and another one before its time. With another expression abortion is termination of unwanted pregnancy before its time. Abortion is an English word but origin of it is *curtage* in France and *ichad* (أجهاد) in Arabic.

Actually abortion is a medical /surgical practice. It has been practiced since early time as preventive measure of birth. There is phrase regarding to abortion in Hippocratic Oath which has been sworn since Socrates; so this is proof that abortion has been practiced since early time.

Abortion is practiced in Turkey as in all countries of the world. There are different reasons for abortion, such as number of children, gender discrimination, economical problem, woman's work, changing of life style and deterioration of woman's aesthetic etc.

The question of whether abortion is within the sphere of freedom of the woman, or that she completely takes over the rights of another entity has been debated. In the present day, abortion is accepted as maternal preference until a certain period of pregnancy through legal regulations in many countries, but after a certain period, the right to life of the fetus is considered.

However, abortion is destruction the life of another one. Therefore, abortion has been discussed religiously, legally and morally. The main point of these discussions is when the embryo or fetus is biologically alive.

Holly books of Judaism, Christianity and Islam don't say anything directly about the problem of contraception and abortion; however, the decision regarding to abortion is given on the basis of the value attributed to the mankind. According to Judaism and Christianity, God created mankind in His own image. Therefore, man is very important and killing him/her is forbidden. One of the commandments that are the basis of Judaism and also accepted as "Noah Laws" that is not to kill.

There are a lot of expression about not to kill innocent and righteous human in holly books of Judaism, and Christianity and Islam. All of these expression have been associated with abortion in terms of killing.

At the same time, abortion is an obstacle for reproduction. Whereas the marriage and reproduction have been centered in Jewish scripture. Also a child was regarded as God's gift because of the continuity of generation and sweetness and

so the abortion was seen as the rejection of God's gift in Christianity same as Judaism. It can be interpreted that abortion as a rejection of this gift that makes people happy.

Islam has been approaching to the abortion very carefully because of its human love. There are five things that are desired to be protected by attributing holiness in Islam. These include religion, right to live, mental health, generation protection and the security of property. Abortion is associated with the right to live and the protection of the generation - in normal pregnancies. Since abortion prevent not only granted the right to live but also the continuation of the generation. In the Qur'an, infanticide was counted together with the greatest sins such as polytheism; who kill children are characterized by words that are insulting people, such as brainless, foolish and out of the way.

In Judaism and Christianity the expression of the womb is called "Raham", in the Qur'an it is called "Rahim". The words "Raham" and "Rahim" mean compassion. This can be interpreted as the need to be compassionate to the fetus in the womb and not to approach abortion.

In Judaism, the embryo or fetus in the womb is seen as a living being and as a potential person; therefore, punishment should be received in cases such as harming him/her or causing his/her death.

In Christianity, since the child in the womb is considered as a normal person, but in case of causing his/her death, a sincere repentance is considered sufficient.

In Islam, abortion is prohibited under normal conditions. The person who deliberately damage the fetus in the uterus or caused its death must pay ransom/expiatory or fast.

Islam has given some rights to the fetus in the womb such as inheritance and wills. In this sense, as soon as the pregnancy is perceptible, the view that abortion is not permissible is justified.

Muslim theologians have different views about abortion in the period before the soul was blown; however all of them agree about abortion is forbidden after the soul was blown in normally conditions. On the other hand doctors accept about fetus is a living entity that carries the genetic characteristics of his/her parents and generation, from the fertilization in a common way. Therefore, the removal of the fetus at the first moment or the destruction of it in different ways means the end of the life of a living being.

In the all these religions that we focused on, abortion is permissible only in case of pregnancy that involving danger to maternal health.

The abortion of bastard fetus is discussed in Judaism, Christianity and Islam. The abortion of the disabled and injured fetus is not allowed.

Keywords: Abortion, Pregnancy, Judaism, Christianity, Islam.